

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

S. Sayısı : 290

647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/668)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 18/101 - 1880/03051

29.3.1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 25.3.1985 tarihinde kararlaştırılan «647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

647 SAYILI CEZALARIN İNFAZI HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TASARISI

GENEL GEREKÇE

Tasarı, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun;

a) Hükümlülere mazeret izni, özel izin ve iş arama izni verilirken göz önünde tutulacak esas ve usulleri belirleyen 14 üncü maddenin uygulanmasında kendini gösteren aksaklıkların giderilmesi,

b) Cezaevi disiplinini bozan hükümlülere verilen hücre cezasının uygulama esaslarını belirleyen 15 inci maddesinin; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun tutuklulara uygulanacak tedbirlere dair 116 ncı maddesinde 24.10.1984 tarihli ve 3063 sayılı Kanunla yapılan değişiklik paralelinde, tutukluları da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi,

c) Hükümlülerin cezaevi içinde ve dışında çalıştırılmalarında göz önünde tutulacak esasları belirleyen 17 nci maddesinin; 1982 Anayasasının tutukluların zorunlu olarak çalıştırılacaklarını ifade eden 18 inci maddesi paralelinde değiştirilerek, Anayasanın bu maddesine işlerlik kazandırılması ve maddenin uygulanmasında görülen aksaklıkların giderilmesi,

Amacıyla hazırlanmış bulunmaktadır.

647 SAYILI CEZALARIN INFAZI HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TASARISI

MADDE GEREKÇELERİ

1. Tasarının 1 inci maddesiyle, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 14 üncü maddesi değiştirilmektedir.

14 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi, hükümlülere mazeret izni, (b) bendi özel izin, (c) bendi işe, iş arama izni verilirken göz önünde tutulan esasları belirlemektedir.

a) Mazeret izinleri bu gün, hükümlülük süresinin 1/5'ini iyi halle geçirenlere, anasının, babasının, eşinin, kardeşinin veya çocuğunun ölümü veya bunlardan birinin ciddi veya ağır hastalıkları halinde yahut zarara maruz kaldıkları büyük yangın, deprem, su baskını gibi afetlerin vukuunda yol hariç bir günden on güne kadar Cumhuriyet savcısının teklifi, Adalet Bakanlığının tasdiğiyle verilmektedir.

Ancak, yakınlarının ölümü halinde hükümlülere verilen mazeret izninin Adalet Bakanlığının tasdiğiyle kullanılabilmesi, gecikmelere sebep olmakta, izin verilmesindeki amacın gerçekleşmesini engellemektedir.

Bu mahzurun giderilmesi için (a) bendinde yapılan değişiklikle; mazeret izninin, kurum müdürünün teklifi ve Cumhuriyet savcısının onayıyla verilmesi öngörülmektedir.

Bu bentte yapılan diğer bir değişiklikle, yakını ölen hükümlünün, ölüm tarihinden itibaren 15 gün içinde bu izni kullanması gerektiği hususudur. Böylece, mazeret izninin ne kadar bir süre içinde kullanılabileceği belirlenmekte, uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi sağlanmaktadır.

Bunlardan ayrı olarak, hükümlülere mazeret izni verilmesinde aranan, yakınlarının ciddi ve ağır şekilde hasta olmaları şartına, açıklık getirilmesi amacıyla, «hayafti tehlike tevhit edecek ciddi ve ağır hastalık» ifadesi kullanılmakta, böylece hastalığın ciddiliği ve ağırlığı, «hayafti tehlike» kıstasına bağlanmaktadır.

Ayrıca bentte yapılan değişiklikle hükümlülerin mazeretlerini, resmi belgelerle tevsik etmeleri gerektiği husu su açık şekilde vurgulanmaktadır.

b) Özel izinler, bugün, açık infaz kurumlarında bulunanlar ile yarı açık veya kapalı infaz kurumlarında olup da açık infaz kurumlarına geçmeye hak kazananlardan hükümlülük süresinin 1/3'ünü iyi hal ile geçirmiş olmaları durumunda yol hariç 72 saate kadar Cumhuriyet savcısının teklifi ve Adalet Bakanlığının tasdiğiyle verilebilmektedir.

Bu iznin amacı, iyi hal gösteren hükümlülerin, toplumla ilişkilerinin tamamıyla kesilmesinin önlenmesi olduğu kadar, mükafatlandırılmalarıdır.

Diğer taraftan şartla salıverilmelerine 15 gün kalan hükümlülere verilmekte olan iş arama izni, onların toplum hayatına dönüşlerinde çalışma imkânına kavuşmalarını ve bu konuda ön hazırlıklarını yapmalarını sağlamak amacını taşımaktadır. Bugün, iş arama izni de Adalet Bakanlığının tasdiğiyle verilebilmektedir.

Ancak, gerek özel iznin, gerekse iş arama izninin Adalet Bakanlığının tasdiğiyle verilmesi, gecikmelere sebep olmaktadır.

Özel izinler ile iş arama izinlerinin Cumhuriyet savcılıklarınca doğrudan doğruya verilmesi, gecikmeleri önleyecek ve modern infaz anlayışının tanıdığı imkândan yararlanarak bu tür izinleri derhal kullanabilen hükümlülerin, üstün bir moral gücüne kavuşmuş olarak infaz kurumlarına dönmelerine sebep olacaktır.

(b) ve (c) bentlerindeki değişiklik, bu görüşler doğrultusunda yapılmış olup, özel izinler ile iş arama izinlerinin kurum müdürünün teklifi, Cumhuriyet savcısının onayı ile verilebilmesini sağlamaktadır.

2. Tasarının 2 nci maddesiyle, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 15 inci maddesi değiştirilmektedir.

Yürürlükte bulunan 15 inci maddede; cezaevi disiplinini bozan hükümlülere tatbik edilecek hücre cezasının uygulanma esas ve usulleri gösterilmektedir.

1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 116 ncı maddesi hükümlülere uygulanan disiplin cezalarının tutuklulara tatbik edilmediği, tutukluların tutuklu buldukları süre içinde cezaevi disiplinini bozan davranışlarının hükümlü statüsüne geçtiklerinde değerlendirilemediği, bu durumun cezaevinin disiplinini bozduğu gerekçeleriyle, 24.10.1984 tarihli ve 3063 sayılı Kanunla değiştirilmiş, böylece tutuklulara da disiplin cezası

uygulanması temin edilerek, şartla tahliye edilmelerinde tutuklulukta geçen süre içindeki hal ve durumlarının göz önünde tutulması sağlanmıştır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 116 ncı maddesinde yapılan söz konusu değişiklik sebebiyle, disiplin uygulaması bakımından tutuklular ile hükümlüler arasında bir fark kalmadığı, göz önünde bulundurulmuş yapılan değişiklikle, hükümlüler için uygulanan 15 inci madde kapsamına tutuklular da dahil edilmiştir.

Maddeye ilave olunan son fıkrada, tutuklular ve hükümlüler hakkında uygulanacak disiplin işlemlerinin Tüzükte gösterileceği hükme bağlanmıştır.

3. Tasarının 3 üncü maddesiyle, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 17 nci maddesi değiştirilmektedir.

Yürürlükteki 17 nci maddede; hükümlülerin bulunduruldukları infaz kurumlarında çalışmaya mecbur tutulacakları ifade edilmekte, ayrıca cezaevi dışında çalıştırılmaları sırasında uygulanacak usul ve esaslar gösterilmektedir.

Tutukluların ise, istedikleri takdirde, ceza infaz kurumlarında çalıştırılabilecekleri, Türk Ceza Kanununun 14 üncü maddesinde ifade olunmaktadır.

Buna karşılık, 1982 Anayasasının 18 inci maddesinde; hükümlülük ve tutukluluk süresi içinde çalıştırılmaların zorla çalıştırma sayılmayacağı sarih bir şekilde hükme bağlanırken, tutukluların çalıştırılması keyfiyeti Anayasaya yeni bir ilke olarak dahil edilmiştir.

647 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde yapılması öngörülen değişiklik, Anayasanın söz konusu hükmüne işlerlik kazandırmak amacını taşımaktadır.

Ancak, tutukluların müşahade altına alınmadıkları ve özel statüleri göz önünde tutularak, kurum içindeki atölye ve işyerlerinde çalıştırılacaklarına dair bir hüküm maddeye fıkra olarak ilave edilmiştir.

Bundan ayrı olarak, maddedeki boşluklar ile uygulamada görülen aksaklıkların giderilmesi amacıyla, madde yeniden ve bir sistem dahilinde düzenlenmiştir.

4. Tasarının 4 üncü maddesi Kanunun yürürlük tarihini göstermektedir.

5. Tasarının 5 inci maddesi yürütmeye dairdir.

Adalet Komisyonunun Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 1/668
Karar No. : 66

22 . 4 . 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı, Adalet Bakanlığı temsilcilerinin de katılımıyla Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek, maddelerine geçilmesi kabul edilmiş ve Tasarı Bakanlar Kurulundan gelen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Ali Dizdaroğlu
Antalya

Başkanvekili
Ahmet İlhami Kösem
Malatya

Kâtip
İbrahim Aydoğan
İçel

Üye
Alpaslan Pehlivanlı
Ankara

Üye
Ali Ayhan Çetin
Çorum

Üye
Özgür Barutçu
Diyarbakır

Üye
Akiş Kocaman
Gümüşhane

Üye
Mehmet Sait Erol
Hakkâri

Üye
İhsan Nuri Topkaya
Ordu

Üye
Mehmet Topaç
Uşak

Üye
Mehmet Bahçeçi
Yozgat

Üye
Selâhattin Taflıoğlu
Yozgat

14 üncü maddenin (a) fıkrasına
karşıyım.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 14. — Hürriyeti bağlayıcı cezaları infaz edilmekte olanlardan :

a) Hükümlülük süresinin beşte birini iyi hal ile geçirenlerin anasının, babasının, eşinin, kardeşinin veya çocuğunun ölümü halinde ölüm tarihinden itibaren 15 günden fazla süre geçmemiş olmak şartıyla, kurum müdürünün teklifi Cumhuriyet Savcısının onayı ile,

Bunlardan birinin hayatı tehlike tevlit edecek ciddi ve ağır hastalıkları veya zarara maruz kaldıkları büyük yangın, deprem, su baskını gibi afetlerin vukuunda mazeretin resmî belge ile tevsiki halinde Cumhuriyet savcısının teklifi Adalet Bakanlığının onayı ile,

Yol hariç bir günden on güne kadar,

b) Açık infaz kurumlarında bulunanlar ile yarı açık veya kapalı infaz kurumlarında olup da açık infaz kurumlarına geçmeye hak kazananlardan hükümlülük süresinin üçte birini iyi hal ile geçirmiş olanlara ayrıca yol hariç 72 saate kadar kurum müdürünün teklifi Cumhuriyet savcısının onayı ile,

c) İnfaz kurumlarında hükümlülük süresinin en az altı ayını geçirmiş ve şartla salıverilmelerine 15 gün kalmış olan hükümlülere normal hayata dönüşlerini sağlayacak ve iş temin edebilecek imkânların verilmesi için çalışma saatleri içinde ve her seferinde yol dahil 8 saate kadar kurum müdürünün teklifi Cumhuriyet savcısının onayı ile,

Mahfuzen veya serbest olarak, Tüzükte gösterilen esaslar dahilinde izin verilebilir.

İzinde geçen süreler hükümlülükte geçmiş sayılır.

İzinden dönmeyen veya izin süresini geçiren hükümlüler hakkında Türk Ceza Kanununun 299 ve müteakip maddelerinde yazılı hükümler uygulanır,

MADDE 2. — 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Tutuklu ve hükümlüler, cezaevi disiplinini bozan hareketlerinden dolayı inzibati mahiyette olmak

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

üzere, her defasında 15 günü geçmemek kaydıyla ve her türlü ihtilattan önlenecek şekilde hücreye konulabilir.»

«Tutuklu ve hükümlüler hakkında uygulanacak disiplin işlemleri Tüzükte gösterilir.»

MADDE 3. — 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 17. — Tutuklu ve hükümlüler, bulunduruldukları kurumda çalışmaya mecbur tutulurlar. Bu çalışmalarına karşılık tutuklu ve hükümlülere Adalet Bakanlığınca tespit edilecek ücret ödenir.

Adalet Bakanlığı; ziraat, deniz ve su ürünleri avcılığı, inşaat, yol, maden ve orman gibi iş sahalarında çalışma ekipleri kurabilir.

İşçi istihdam eden kamu kuruluşları da sahip oldukları iş sahalarında hükümlü çalıştırmaya mecburdurlar.

Ekipler halinde bu çalışmalara, açık ve yarı açık ceza infaz kurumu hükümlüleri ile kapalı ceza infaz kurumlarında hükümlülük süresinin en az dörtte birini iyi halle geçiren hükümlüler katılırlar.

Çalışma mecburiyetinin tatbikini mümkün kılacak kurumlar ikmâl edilinceye kadar;

a) Açık ve yarı açık ceza infaz kurumu hükümlüleri,

b) Çocuk islâhevi hükümlüleri,

c) Açık ve yarı açık cezaevlerine seçilme hakkı kazanmış olup da, kapasite yetersizliği nedeniyle bu cezaevlerine tefriki yapılamayan ve ilçe kapalı cezaevlerine nakledilen hükümlüler.

d) Kapalı ceza infaz kurumu hükümlülerinden şartla salıverilmelerine en fazla iki yıl kalandan, bu Kanuna göre hazırlanacak Tüzükte tespit edilecek yaş, meslek ve bedeni kabiliyeti haiz olanlar ile belirlenecek suçlardan hükümlü bulunanlar,

Kamu ve özel sektöre ait işyerlerinde çalıştırılabilirler. Ancak bu çalışmalar, gruplar halinde sürdürülür.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan çalışmalar, ceza infaz kurumu personelinin gözetim ve muhafazası altında yapılır.

Kapalı ceza infaz kurumlarındaki ekip ve grup çalışmalarına katılabilecek hükümlüler dışında kalan hükümlüler de, infaz kurumu haricindeki iş sahalarında çalıştırılabilirler. Bu takdirde çalışmalar,

(Adalet Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

güvenlik önlemleri altında ve jandarına muhafazasında yapılır.

Tutuklu bulunanlar, ancak kurum içindeki atölye ve işyerlerinde çalıştırılırlar.»

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

25 . 3 . 1985

Başbakan <i>T. Özal</i>	Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı <i>İ. K. Erdem</i>	Devlet Bakanı <i>K. Oksay</i>
Devlet Bakanı <i>A. M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>C. Büyükbaş</i>	Devlet Bakanı <i>A. Tenekeci</i>
Devlet Bakanı <i>M. T. Tütiz</i>	Devlet Bakanı V. <i>A. Tenekeci</i>	Adalet Bakanı <i>M. N. Eldem</i>
Millî Savunma Bakanı V. <i>S. N. Türel</i>	İçişleri Bakanı <i>Y. Akbulut</i>	Dışişleri Bakanı <i>V. Halefoğlu</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı <i>A. K. Alptemoçin</i>	Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bak. V. <i>H. H. Doğan</i>	Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>İ. S. Giray</i>
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı <i>M. Aydın</i>	Ulaştırma Bakanı <i>V. Atasoy</i>	Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı <i>H. H. Doğan</i>
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı <i>M. Kalemli</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>H. C. Aral</i>	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı <i>S. N. Türel</i>
	Kültür ve Turizm Bakanı <i>M. M. Taşcıoğlu</i>	